

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА ИНСТИТУТОТ ЗА ЕВРОПСКА ПОЛИТИКА

2023 - 2026

Институтот за европска политика (ЕПИ) – Скопје е тинк-тенк организација чија мисија е преку високо квалитетни истражувања и предлози за европски политики да обезбеди основа за дебата и решенија, насочена кон носителите на одлуки и пошироката јавност.

Изминативе три години ЕПИ се позиционираше како клучна организација за застапување за демократско управување и интеграција во ЕУ на Северна Македонија и поширокиот регион на Западен Балкан. Нашата работа стратешки опфаќа серија влијателни иницијативи кои поттикнуваат јавен ангажман, реформа на политиките и регионална соработка, што ја поддржува нашата посветеност на прогресивни и инклузивни демократски вредности.

Клучен дел од нашата работа е промоција на европските вредности и процесот на европеизација преку активно вклучување на граѓаните во политичките дијалози и носењето на одлуки.

Истовремено, нашата посветеност за зајакнување на владеењето на правото се манифестира преку ригорозно следење и известување за случувањата во правосудството, кои фрлија светлина врз предизвиците и напредокот во рамките на судските системи на Северна Македонија и регионот. Со вклучување во дијалози за политики и состаноци за застапување, ЕПИ активно учествува во моделирањето и следењето на реформите неопходни за зајакнување на владеењето на правото и обезбедување стабилен пат кон пристапување во ЕУ.

Дополнително, ЕПИ е вклучен во следењето на спроведувањето на Планот за раст за Западен Балкан и Реформската агенда на Северна Македонија, преку регионалниот проект тригодишниот регионален проект „Следење реформи и раст во Западен Балкан“, кој го водиме во партнерство со организациите од мрежата „Мисли за Европа“ (Think for Europe Network – TEN) и Транспаренси Интернешнл – Босна и Херцеговина (ТИБиХ). Во рамки на проектот, ЕПИ е вклучен во развој и примена на методологија и алатки за независен мониторинг на реформските чекори, подготовка на национални извештаи и периодични ажурирања за напредокот во спроведувањето на Реформската агенда, како и следење на исполнувањето на условите поврзани со Реформскиот и растечкиот инструмент и инвестициите поддржани преку WBIF. Истовремено, ЕПИ е вклучен и во поттикнување структуриран дијалог меѓу институциите, граѓанските организации, експертската јавност и другите засегнати страни, вклучително и преку Националниот консултативен механизам за Реформската агенда, со цел да се обезбеди активно учество на граѓанското општество во следењето, оценувањето и унапредувањето на реформите поврзани со процесот на пристапување кон ЕУ.

Покрај тоа, ЕПИ е вклучен и во следењето на реформите во јавната администрација (ПАР) преку регионалната иницијатива Вебер. Оваа иницијатива ефикасно промовира транспарентност, одговорност и ефикасна испорака на јавни услуги, кои се клучни за успешно спроведување на стекнувањето и стандардите на ЕУ.

Стратегиските напори за комуникација на ЕПИ исто така беа од витално значење за засилување на влијанието на нашата работа. Преку присуство во медиумите, објавување на документи за политика и активно учество на меѓународни форуми, работиме на подигнување на јавната свест и поттикнување поддршка и разбирање на реформите.

Преку иницијативи како што се Дебатните анкети, ние им овозможивме на граѓаните да придонесат за дискусии за клучни прашања како што се Меѓународната безбедносна динамика и аспирациите на Северна Македонија за членство во ЕУ и НАТО. Овие активности не само што го збогатија јавниот дискурс, туку имаат и клучна улога во обликувањето на насоките на политиките што се усогласуваат со европските демократски вредности и стандардите за управување.

Како дел од постојаната посветеност на унапредување на основните права, ЕПИ служи како национален партнер за истражување на Агенцијата за основни права на ЕУ (ФРА) во Северна Македонија. Преку оваа соработка, ЕПИ придонесува за годишниот извештај за основни права со давање детална анализа за состојбата на човековите права во земјата. Ова истражување опфаќа широк спектар на прашања, вклучувајќи права на малцинствата, политики за антидискриминација и заштита на ранливите групи. Наодите од овие извештаи ги се основа и за националните и за дискусиите на ниво на ЕУ за човековите права, нудејќи увид базиран на докази кои го поддржуваат развојот на политиката и следењето во усогласувањето со барањата за пристапување во ЕУ.

Изминативе години активното вклучување на ЕПИ во Форумот за граѓанско општество на Берлинскиот процес ја потенцира нашата улога во обликувањето на дискусиите на европскиот пат на Западен Балкан.

Овие напори, во комбинација со организациската поддршка од ЕУ, нашето значајно присуство на медиуми, влијателни истражувања и консултантски услуги, го зацврстија нашиот став како клучен актер и во националните и на европските фази.

Изминативе три години ЕПИ работеше на повеќе проекти во рамки на нашите програмски приоритети:

• Реформи на владеењето на правото во пракса

01.05.2026 – 31.12.2027

Проектот има цел да придонесе кон зајакнување на владеењето на правото и демократското управување во Северна Македонија преку подобрување на ефективността, транспарентноста и јавната отчетност на реформите поврзани со процесот на пристапување во Европската Унија, особено во рамки на Поглавјето 23 – Правосудство и

фундаментални права. Посебен фокус е ставен на унапредување на мониторингот заснован на докази, зголемување на јавната информираност и зајакнување на медиумскиот надзор врз спроведувањето на реформите. Проектот придонесува реформските обврски, постигнувања и доцнења да бидат претставени преку јасни и достапни информации за нивното влијание врз институциите, граѓаните и процесот на европска интеграција. Проектот е поддржан од **Холандската амбасада**.

· **Премостување на јазот: Усогласување на состојбите во владеењето на правото во Северна Македонија и Босна и Херцеговина**

01.04.2026 – 30.09.2026

Проектот е насочен кон зајакнување на владеењето на правото во земјите од Западен Балкан опфатени со процесот на проширување на Европската Унија. Преку истражувања на јавните политики засновани на докази, проектот придонесува кон подобро разбирање и следење на реформите во областа на владеењето на правото. Истовремено, се работи на јакнење на капацитетите на граѓанските организации за мониторинг и на зголемување на јавната свест за стандардите на Европската Унија во оваа област. Проектот е поддржан од **Progres Institute for Social Democracy**.

· **Декодирај ја ЕУ – Заедничко комуницирање на политиките на Европската Унија**

04.05.2026 – 03.05.2027

Проектот има цел да го подобри квалитетот на информирањето и јавната комуникација за Европската Унија и процесот на пристапување. Преку соработка меѓу граѓанските организации и медиумските експерти се развива стандардизирана рамка за обука на новинари за теми поврзани со ЕУ. Проектот предвидува обуки, менторство и експертска поддршка за новинари и уредници со цел подобро разбирање и известување за институциите, политиките и пристапниот процес на ЕУ. Дополнително, се поддржува создавање достапни и квалитетни мултимедијални содржини и професионална размена и вмрежување, вклучително и преку активности во Брисел. Проектот е поддржан од **United Nations Office for Project Services – UNOPS**.

· **Поддршка на Државната комисија за спречување на корупцијата во анализата, евалуацијата и известувањето за спроведувањето на Националната стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси 2021–2025**

04.03.2026 – 31.03.2026

Проектот обезбедува експертска поддршка на Државната комисија за спречување на корупцијата во спроведувањето на сеопфатна анализа и евалуација на реализацијата на Националната стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси 2021–2025. Поддршката е насочена кон систематско оценување на постигнатите резултати и подготовка на релевантно известување за спроведувањето на стратегијата, со што се придонесува кон подобро следење и отчетност на антикорупциските политики. Проектот е поддржан од **Националниот демократски институт – НДИ**.

• Иницијатива за јавна доверба

01.01.2026 – 01.05.2028

Проектот има цел да ја зајакне отпорноста на институциите од јавниот и приватниот сектор кон корупција преку поттикнување култура на интегритет, транспарентност, отчетност и етичко управување. Посебно внимание се посветува на зајакнување на улогата на приватниот сектор во спречувањето и борбата против корупцијата преку воспоставување политики за интегритет, механизми за усогласеност и рамки за етичко управување. Проектот исто така придонесува кон подобрување на транспарентноста и отчетноста во јавните услуги преку социјални ревизии и активности насочени кон намалување на општествената прифатеност на корупцијата и промовирање политика на нулта толеранција. Проектот е финансиски поддржан од **Европската Унија**.

• Поттикнување јавно учество во конструктивен политички дијалог

01.05.2025 – 30.04.2027

Проектот има цел да ја зајакне информираната јавна дебата во Северна Македонија преку вклучување на граѓаните и пратениците во инклузивни и делиберативни дијалози за демократијата, реформите и политичката поларизација. Во соработка со Универзитетот Стенфорд, проектот го промовира учеството на граѓаните во обликувањето на демократските реформи и создава простор за дијалог меѓу граѓаните, Собранието, граѓанското општество, медиумите и институциите. Посебен акцент се става на користењето делиберативни анкети и на поттикнување на Собранието да ги земе предвид ставовите на граѓаните во законодавните процеси. Проектот е поддржан од **National Endowment for Democracy**.

· Мрежи и владеење на правото: Истражување на социо-економските ефекти – NET-ROL

01.03.2025 – 29.02.2028

NET-ROL е мултидисциплинарен истражувачки проект што обединува институции и експерти од осум европски земји во областите на економијата, правото, политичките науки и науката за мрежи. Проектот истражува како различните општествени и институционални мрежи влијаат врз владеењето на правото и врз социо-економските резултати, преку анализа на историски и современи податоци за законодавството, јавната потрошувачка, судските процеси и општествените норми. Посебно се анализираат причините за слабеењето на владеењето на правото и неговото влијание врз економскиот раст, нееднаквоста и довербата. Проектот се спроведува во рамки на Horizon Europe на **Европската Унија**.

· Судска акција за заштита на човековите права

01.03.2025 – 30.09.2025

Проектот има цел да придонесе кон промоција и заштита на човековите права преку зајакнување на примената и разбирањето на процесот на Универзален периодичен преглед на Обединетите нации. Активностите се насочени кон запознавање на судиите и јавните обвинители со процесот на УПП и утврдување на нивните потреби за дополнително градење капацитети. Преку проектот се зајакнуваат знаењата и капацитетите на правосудните професионалци за значењето и употребата на механизмот, а истовремено се придонесува кон поголема видливост на процесот на Универзален периодичен преглед. Проектот е поддржан преку SMART Балкан програмата – Граѓанско општество за поврзан Западен Балкан на **Центарот за истражување и креирање политики**.

· Градиме мостови за заедничка иднина: Владеењето на правото во насока на пристапувањето во ЕУ

01.01.2025 – 31.12.2025

Проектот обезбедува организациска поддршка од Европската Унија за годишната програма за работа на Институтот за европска политика – ЕПИ во областа на владеењето на правото и процесот на пристапување во Европската Унија. Поддршката овозможува континуирано следење и анализа на реформските процеси, подготовка на препораки и застапување за

унапредување на владеењето на правото во контекст на европската интеграција. Проектот е финансиски поддржан од **Европската Унија**.

• **COST Акција „Компаративно истражување на извршниот триаголник во Европа“ – CoREx (CA22150)**

01.01.2025 – 24.10.2027

Проектот има цел да воспостави паневропска истражувачка мрежа за проучување на односите меѓу политичките носители на извршната власт, високите државни службеници и советниците во министерствата. Акцијата развива заедничка концептуална рамка и споредливи податоци за институционалните контексти, кариерните профили, практиките на креирање политики, отчетноста и транспарентноста. Посебен фокус е ставен на причините и последиците од политизацијата, поврзувањето на истражувачките заедници во Европа, вклучувањето на засегнатите страни и поддршката на млади истражувачи и истражувачи од недоволно проучени региони. Акцијата е поддржана од **Европската Унија**.

• **Следење реформи и раст во Западен Балкан**

01.02.2024 – 31.12.2027

Проектот има цел да им овозможи на граѓанските организации во Западен Балкан активно да придонесуваат во креирањето и веродостојното спроведување на реформите поврзани со четирите столба на Планот за раст за Западен Балкан. Преку проектот се развиваат и применуваат инструменти за мониторинг засновани на докази и предводени од граѓанското општество, со фокус на економските реформи поврзани со пристапувањето во ЕУ и стратешките инфраструктурни проекти финансирани од Унијата. Дополнително, се воспоставува дијалог со повеќе засегнати страни на национално и регионално ниво, се зајакнуваат капацитетите на граѓанските организации преку грантова шема и се работи на зголемување на јавната свест за спроведувањето и придобивките од Планот за раст. Проектот е финансиски поддржан од **Европската комисија** преку Програмата за граѓанско општество и медиуми.

• **Патишта за интеграција во ЕУ: Унапредување на дијалогот за Планот за раст на Западен Балкан**

01.05.2024 – 31.12.2024

Проектот има цел да ја зајакне улогата на организациите на граѓанското општество и нивното влијание врз веродостојното спроведување на реформите поврзани со Планот за раст на Западен Балкан. Активностите се насочени кон унапредување на дијалогот за реформските процеси и создавање услови за поголемо и посуштинско учество на граѓанското општество во следењето и дискусијата за имплементацијата на Планот за раст и процесот на европска интеграција. Проектот е поддржан од **Фондацијата Отворено општество**.

• **Градиме мостови за заедничка иднина: Владеењето на правото во насока на пристапувањето во ЕУ**

01.01.2024 – 31.12.2024

Проектот обезбедува организациска поддршка од Европската Унија за годишната програма за работа на ЕПИ во областа на владеењето на правото и пристапувањето во ЕУ. Поддршката придонесува кон спроведување активности за мониторинг и анализа на реформите, застапување и промовирање на политики насочени кон унапредување на владеењето на правото во контекст на европската интеграција на Северна Македонија. Проектот е финансиски поддржан од **Европската Унија**.

• **ФРАНЕТ – Агенција за темелни права на ЕУ**

08.05.2023 – 08.05.2026

Во рамки на проектот, Институтот за европска политика – ЕПИ е национален истражувачки партнер на Агенцијата за темелни права на Европската Унија за Северна Македонија и е дел од нејзината мултидисциплинарна истражувачка мрежа ФРАНЕТ. Преку оваа соработка се спроведуваат истражувања и се подготвуваат тематски студии, извештаи и кратки анализи во областите на темелните права. Опфатени се прашања поврзани со родовата еднаквост, правата на ЛГБТИК лицата, Ромите и лицата со попреченост, расизмот и нетолеранцијата, злосторствата од омраза, приватноста и заштитата на податоците, азилот и миграцијата, пристапот до правда и правата на детето. Проектот е поддржан од **Агенцијата за темелни права на Европската Унија – FRA**.

• **Зајакнување на граѓанското општество од Западен Балкан за реформирана јавна администрација – WeBER 3.0**

01.02.2023 – 31.07.2026

Проектот има цел да го зајакне учеството на граѓанските организации од Западен Балкан во следењето на реформата на јавната администрација во согласност со барањата на Европската Унија и принципите на SIGMA/OECD. WeBER 3.0 придонесува кон јакнење на партиципативната демократија преку овозможување граѓанските организации да обезбедуваат независни докази за резултатите од реформите и да станат релевантни партнери на институциите во процесот на пристапување кон ЕУ. Преку PAR Monitor 2024/2025 се обезбедува континуитет во независното оценување на напредокот на реформата на јавната администрација во регионот. Проектот е финансиски поддржан од **Европската Унија**.

• Заедничка акција за човекови права

01.02.2023 – 31.07.2025

Проектот има цел да придонесе кон промоцијата и заштитата на човековите права во Северна Македонија преку зајакнување на парламентарното и граѓанското учество. Активностите се насочени кон воспоставување структуриран мониторинг на заложбите во областа на човековите права, јакнење на капацитетите на релевантните собраниски тела и граѓански организации и подобрување на нивната соработка со клучните извршни институции. Проектот исто така работи на подигнување на свеста кај креаторите на политики, Собранието, граѓанското општество и граѓаните за значењето на заштитата на човековите права во согласност со националните, европските и меѓународните обврски. Проектот е финансиски поддржан од **Европската Унија**.

• За правда – Граѓанските организации за независно и ефикасно судство

01.01.2023 – 30.06.2024

Проектот има цел да го зајакне учеството, придонесот и влијанието на граѓанското општество, преку Блупринт групата, во процесите на правосудни реформи и пристапување кон Европската Унија, особено во рамки на кластерот „Основи“. Активностите се насочени кон зголемување на влијанието на граѓанските организации во подготовката и спроведувањето на Стратегијата за правосудниот сектор 2023–2027, следење и истакнување на состојбите кои ја засегаат независноста, непристрасноста, транспарентноста и одговорноста на правосудните институции, како и обезбедување

учество на граѓанското општество во аналитичкиот и билатералниот скрининг за кластерот „Основи“. Проектот е поддржан од **Фондацијата Отворено општество**.

· **Поддршка за РеСПА во нивните напори за продолжување на реформата на јавната администрација во ЕУ-интегративниот процес на Западен Балкан**

10.01.2023 – 15.03.2023

Проектот има цел да обезбеди поддршка на јавните администрации во Западен Балкан во продолжување и унапредување на реформата на јавната администрација во контекст на процесот на европска интеграција. Фокусот е ставен на подобрување на квалитетот на услугите што јавните администрации ги обезбедуваат за граѓаните и бизнисите и на поефикасно спроведување на клучните хоризонтални области на реформата идентификувани во националните стратегии за реформа на јавната администрација. Проектот е поддржан од **Регионалната школа за јавна администрација – РеСПА**.

· **Зајакнување на граѓанското општество од Западен Балкан за реформирана јавна администрација – WeBER Plus**

01.01.2023 – 30.09.2024

Проектот има цел дополнително да ги зајакне и поттикне граѓанските организации од Западен Балкан активно да се вклучат во дизајнирањето и спроведувањето на реформата на јавната администрација во согласност со барањата на процесот на пристапување кон Европската Унија. Проектот придонесува кон посилено учество на граѓанското општество во реформските процеси и ја зајакнува неговата улога во следењето, застапувањето и промовирањето поефикасна, транспарентна и отчетна јавна администрација. Проектот е поддржан преку СМАРТ Балкан – Граѓанско општество за поврзан Западен Балкан на **Центарот за истражување и креирање политики**.

· **Градиме мостови за заедничка иднина: Владеењето на правото во насока на пристапувањето во ЕУ**

01.01.2023 – 31.12.2023

Проектот обезбедува организациска поддршка од Европската Унија за спроведување на годишната програма за работа на Институтот за европска политика – ЕПИ во областа на

владеењето на правото и процесот на пристапување во Европската Унија. Поддршката овозможува континуирано следење и анализа на реформските процеси, подготовка на препораки за политики и застапување за унапредување на владеењето на правото и исполнување на реформските обврски поврзани со европската интеграција. Проектот е финансиски поддржан од **Европската Унија**.